

Feiten en cijfers

Afgestudeerden en uitvallers in het hoger beroepsonderwijs

juni 2008

HBO raad
vereniging van hogescholen

Afgestudeerden en uitvallers in het hoger beroepsonderwijs

Inleiding

Deze factsheet geeft informatie over de afgestudeerden en uitvallers in het hoger beroepsonderwijs (hbo). De belangrijkste cijfers en trends van de laatste jaren worden weergegeven. Met uitzondering van de paragraaf Masterstudenten betreffen alle kengetallen de resultaten van bachelorstudenten in het hbo. De berekening van de kengetallen is gebaseerd op nieuwe definities, die beschreven worden op de laatste bladzijde. Detailtabellen met cijfers over rendement, uitval en studieduur van de studenten in het hbo kunt u vinden op de website www.hbo-raad.nl, via 'Feiten en Cijfers'.

Belangrijkste trends

1. Van alle studenten die in 2002 zijn begonnen met een hbo-opleiding is 58,1% binnen vijf jaar afgestudeerd. Dit is een stijging ten opzichte van het jaar daarvoor (56,7%).
2. Het percentage studenten dat binnen acht jaar na aanvang van de studie een diploma behaald heeft in het hoger onderwijs is iets gedaald. Van de lichting die in 1999 begon had in 2007 68,5% een diploma op zak. De lichting 1998 deed het iets beter (69,1%).
3. De uitval in het eerste jaar is gestegen. Van de studenten die in 2006 een studie in het hbo begonnen, is na één jaar 17,3% gestopt met de studie. Een jaar eerder lag dit percentage nog op 15,2%.
4. Studenten die na het eerste jaar de studie voortzetten, doen het steeds beter in het vervolg van de opleiding. De uitval in deze groep daalt al enkele jaren geleidelijk; van 13,5% (lichting 1995) naar 10,5% (lichting 1999).
5. Beide voorgaande cijfers (3 en 4) wijzen erop dat het eerste studiejaar in het hbo een sterker selecterend karakter krijgt. De verwachting is dat de studenten die het eerste jaar met succes doorlopen juist vaker hun diploma zullen halen.
6. Voormalige havo-scholieren doen het in het hbo beter dan studenten die afkomstig zijn uit het mbo. In het eerste jaar vallen meer mbo'ers (21,3%) uit dan havisten (14,6%). Acht jaar na aanvang van de studie heeft 69,8% van de voormalige havo-scholieren een diploma behaald in het hoger onderwijs. Onder studenten met een mbo-vooropleiding is dat percentage 66,4%. Studenten met een vwo-vooropleiding behalen de beste resultaten. Van hen behaalt 82,0% binnen acht jaar een diploma.
7. Het percentage niet-westerse allochtone studenten dat de studie succesvol afrondt (55,8% na acht jaar) blijft sterk achter bij autochtone studenten (72,1% na acht jaar). Opmerkelijk is dat de uitval van niet-westerse allochtone studenten in het eerste jaar niet veel achterblijft bij dat van autochtone studenten.

tabel 1: Doelmatigheid bachelorstudenten in het hbo

	totaal	havo	mbo	vwo
rendement na 5 jaar (cohort 2002)	58,1%	54,4%	59,1%	69,8%
rendement na 8 jaar (cohort 1999)	68,5%	69,8%	66,4%	82,0%
uitval na 1 jaar (cohort 2006)	17,3%	14,6%	21,3%	8,2%
uitval na 3 jaar (cohort 2004)	21,1%			

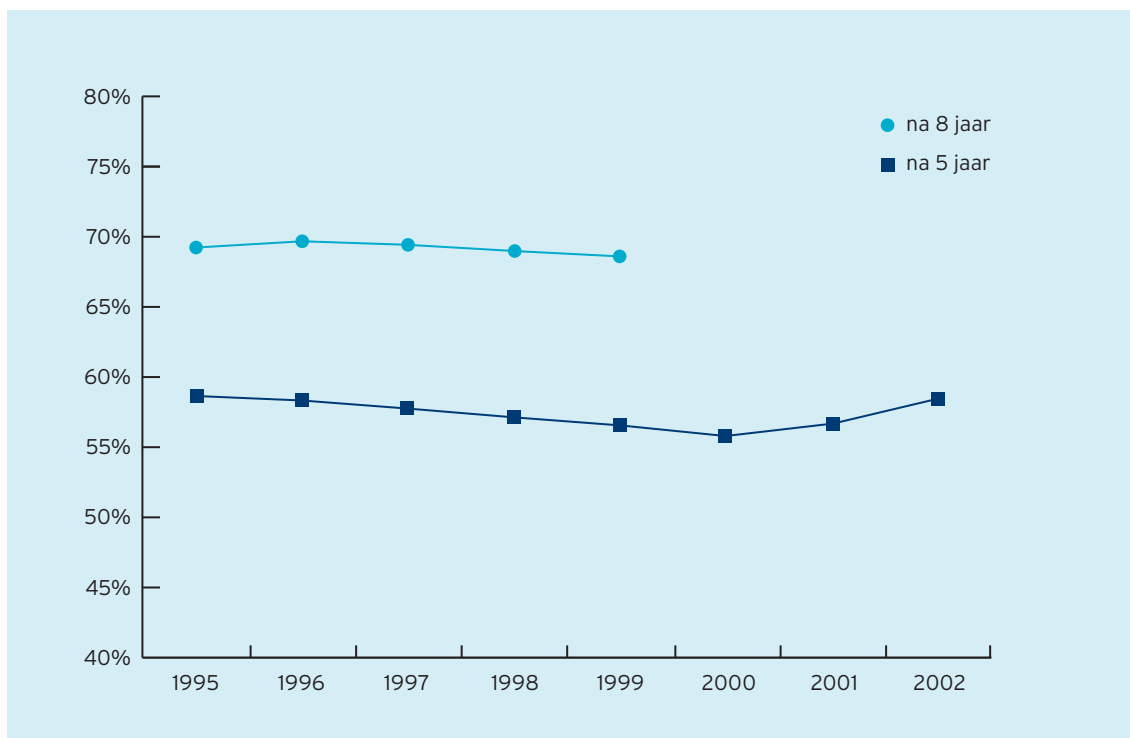
In de paragrafen die hierop volgen worden deze en andere cijfers nader toegelicht.

Afgestudeerden

Om het percentage afgestudeerden in een bepaald jaar aan te duiden wordt de term *rendement* gebruikt. Het rendement is gedefinieerd als het aandeel van de studenten dat binnen een bepaald aantal jaren na instroom in het hbo een einddiploma in het hoger onderwijs heeft behaald. Het gaat dus ook om studenten die tussentijds overstappen naar een andere opleiding of naar een andere instelling.

Het rendement na acht jaar van studenten is de laatste drie jaar afgenomen (*figuur 1*). Van de studenten die in 1999 begonnen met hun studie had acht jaar later 68,5% zijn diploma behaald. Voor studenten die drie jaar eerder begonnen lag dit percentage nog op 69,8%. Na vijf jaar is het rendement nog 11-12% punten lager. Van de studenten die in 1999 begonnen in het hbo is na vijf jaar 56,5% geslaagd. Het 5-jaars rendement is inmiddels toegenomen tot 58,1% voor de studenten die in 2002 begonnen met hun studie.

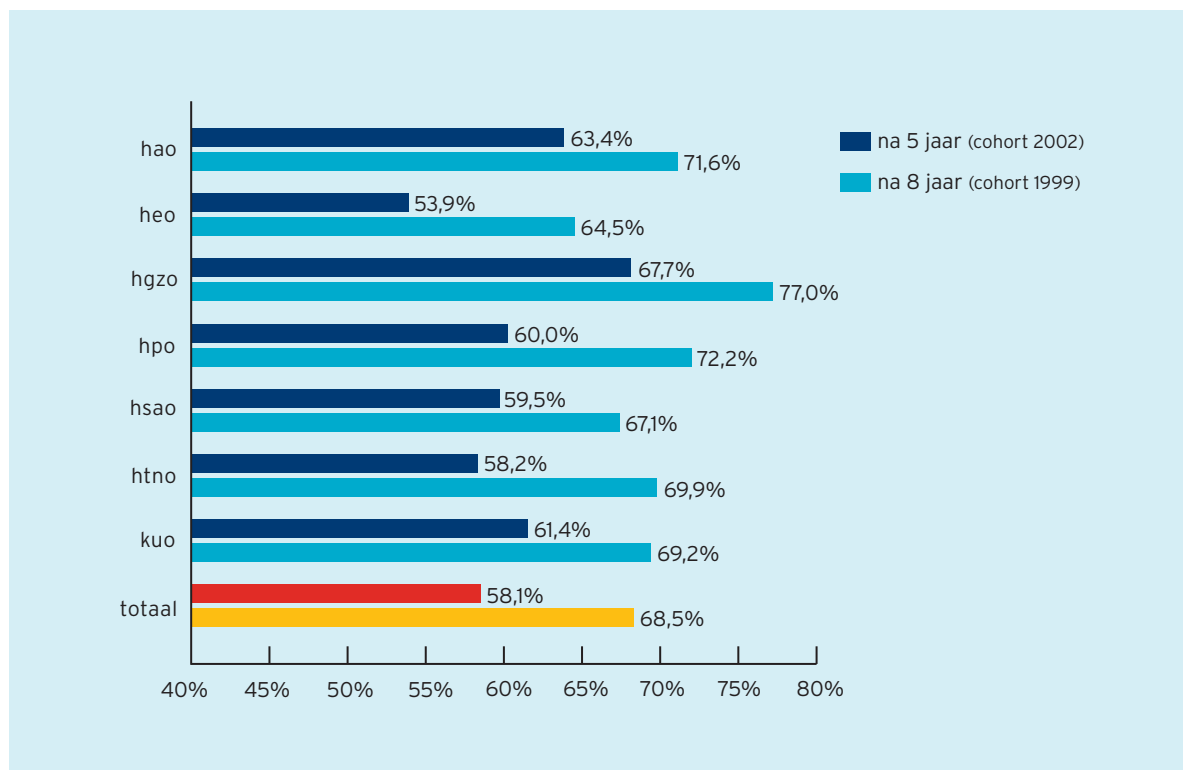
figuur 1: Rendement studenten

Sectoren

Om meer inzicht te krijgen is het rendement uitgesplitst naar sectoren (*figuur 2*). Van de studenten die in 1999 een studie begonnen zijn in de sector gezondheidszorg (hgzo) heeft na acht jaar 77,0% een diploma behaald in het hoger onderwijs. Het laagste rendement (64,5%) wordt behaald bij de sector economie (heo). Het rendement na vijf jaar laat een vergelijkbaar beeld zien: 67,7% bij het hgzo en 53,9% bij het heo.

figuur 2: Rendement studenten per sector

Vooropleidingen

De uitsplitsing van het rendement naar vooropleiding van de student laat een aantal verschillen zien (*tabel 2*). Na vijf jaar hebben relatief meer mbo'ers (59,1%) dan havisten (54,4%) de studie succesvol afgerond. Na acht jaar hebben de studenten met havo-achtergrond een rendement van 69,8%, terwijl studenten met een mbo-diploma met 66,4% een minder goed resultaat behalen. Het rendement van vwo'ers is met 82,0% het beste.

tabel 2: Rendement naar vooropleiding

vooropleiding	na 5 jaar (cohort 2002)	na 8 jaar (cohort 1999)
havo	54,4%	69,8%
mbo	59,1%	66,4%
vwo	69,8%	82,0%
ho	73,0%	74,6%

Etniciteit

De resultaten van allochtone studenten blijven achter bij die van autochtone studenten (tabel 3). Het rendement na acht jaar van niet-westerse allochtonen (55,8%) ligt ruim 16% lager dan dat van autochtone studenten (72,1%).

tabel 3: Rendement naar etniciteit

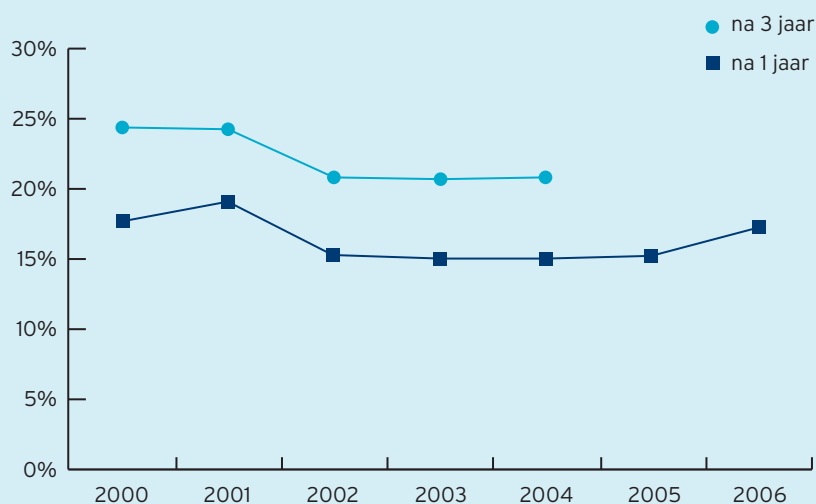
eticiteit	na 5 jaar (cohort 2002)	na 8 jaar (cohort 1999)
autochtoon	61,0%	72,1 %
westers allochtoon	57,3%	64,3%
niet-westers allochtoon	43,5%	55,8%

Uitvallers

Onder uitval wordt verstaan de studenten die het volgende studiejaar niet meer ingeschreven staan voor een opleiding in het hoger onderwijs. Studenten die overstappen naar een andere opleiding binnen het hbo of naar het wetenschappelijk onderwijs worden niet als uitval gerekend. Studenten die de studie tijdelijk onderbreken tellen wel als uitval.

De laatste jaren ligt het percentage studenten dat na één jaar uitvalt rond 15% (figuur 3). De uitval van studenten die in 2006 in het hbo begonnen is echter gestegen naar 17,3%. Deze stijging is te zien in alle sectoren en bij uiteenlopende opleidingen.

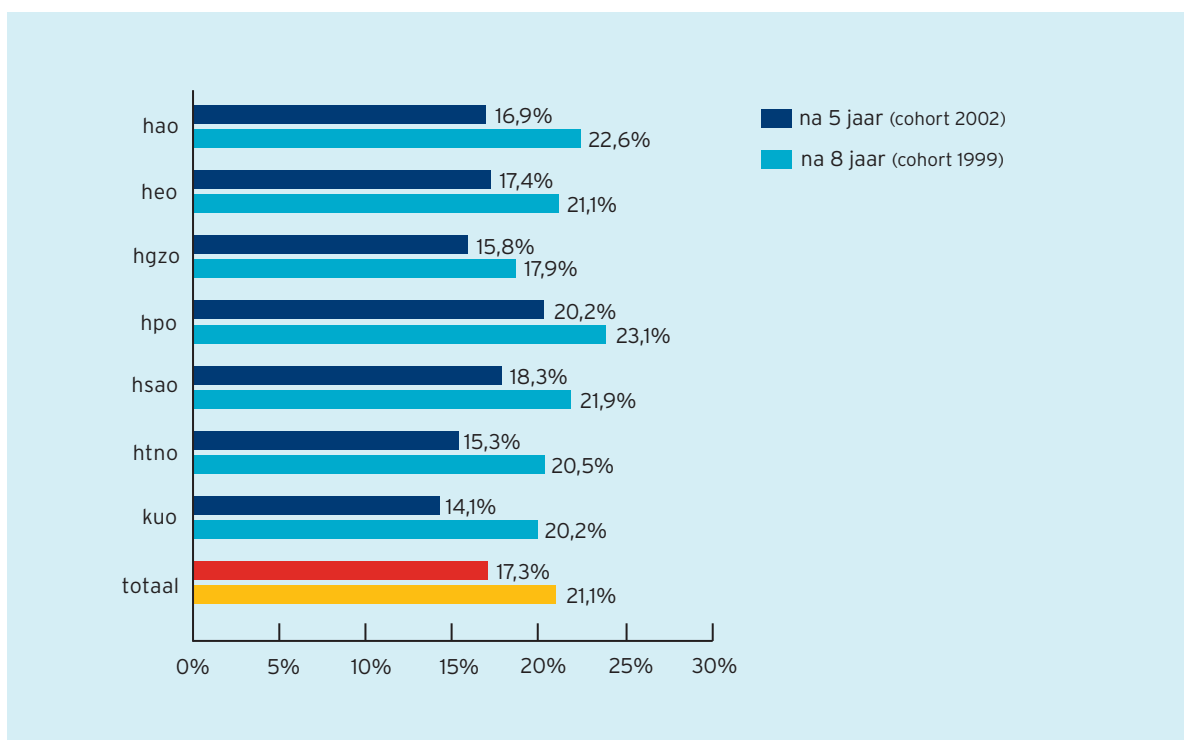
figuur 3: Uitval studenten

Sectoren

Evenals bij het rendement verschilt ook het uitvalpercentage per sector (figuur 4). Van de studenten die in 2006 een studie begonnen in de pedagogische sector (hpo) is na één jaar 20,2% gestopt met zijn studie in het hoger onderwijs. De laatste jaren lag het uitvalpercentage in het hpo rond de 17%. De stijging is zowel zichtbaar in een toename van het uitvalpercentage bij de opleiding 'leraar basisonderwijs' naar 20,4% als bij de tweedegraads lerarenopleidingen naar 21,2%. De kunstsector (kuo) laat met een uitval van 14,1% het beste resultaat zien. Na drie jaar is het uitvalpercentage in het hpo gestegen tot 23,1%. Deze studenten staan niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs. Ook de uitval uit de agrarische sector (hao) is na drie jaar met 22,6% relatief hoog. De sector gezondheidszorg (hgzo) heeft dan met 17,9% de laagste uitval.

figuur 4: Uitval studenten per sector

Vooropleidingen

Als de uitvalcijfers uitgesplitst worden naar vooropleiding zijn grote verschillen te zien (tabel 4). In de groep van de studenten die afkomstig zijn uit het mbo is het uitvalpercentage het grootst (21,3%). Studenten met een vwo-diploma vallen relatief het minst uit (8,2%).

tabel 4: Uitval na 1 jaar, naar vooropleiding

vooropleiding	2006
havo	14,6%
mbo	21,3%
vwo	8,2%
ho	10,5%

Etniciteit

Uitsplitsing van de uitvalcijfers naar etniciteit laat minder grote verschillen zien (tabel 5). Westerse allochtonen hebben de grootste uitval na één jaar (19,8%) en onder autochtonen is dit percentage het laagst (16,5%).

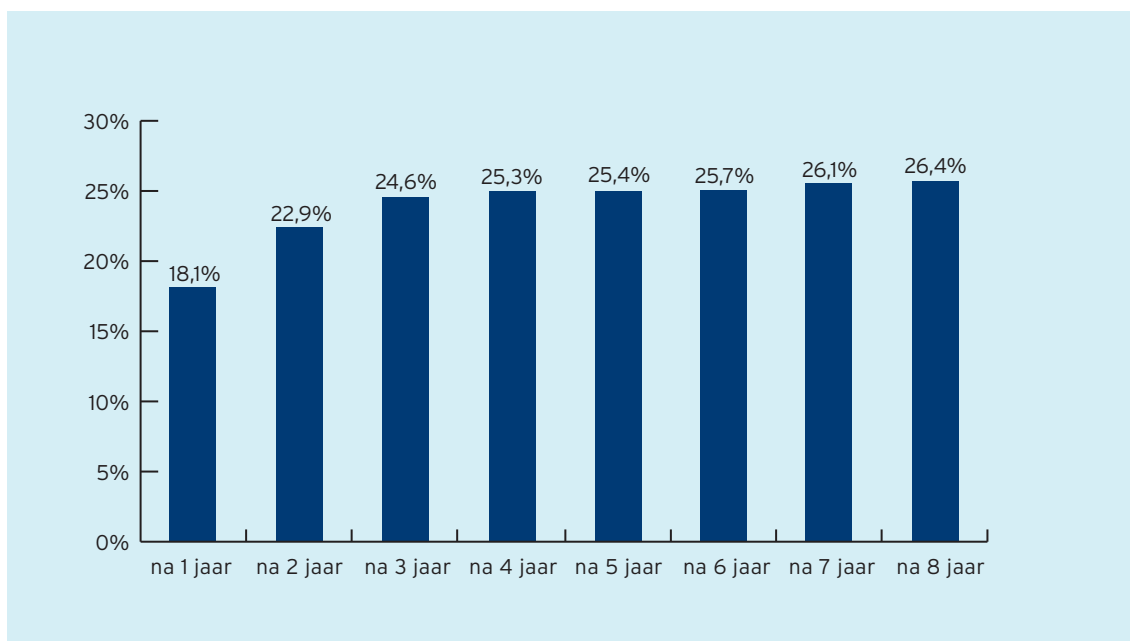
tabel 5: Uitval na 1 jaar, naar etniciteit

eticiteit	2006
autochtoon	16,5%
westers allochtoon	19,8%
niet-westers allochtoon	18,9%

Uitval na het eerste jaar

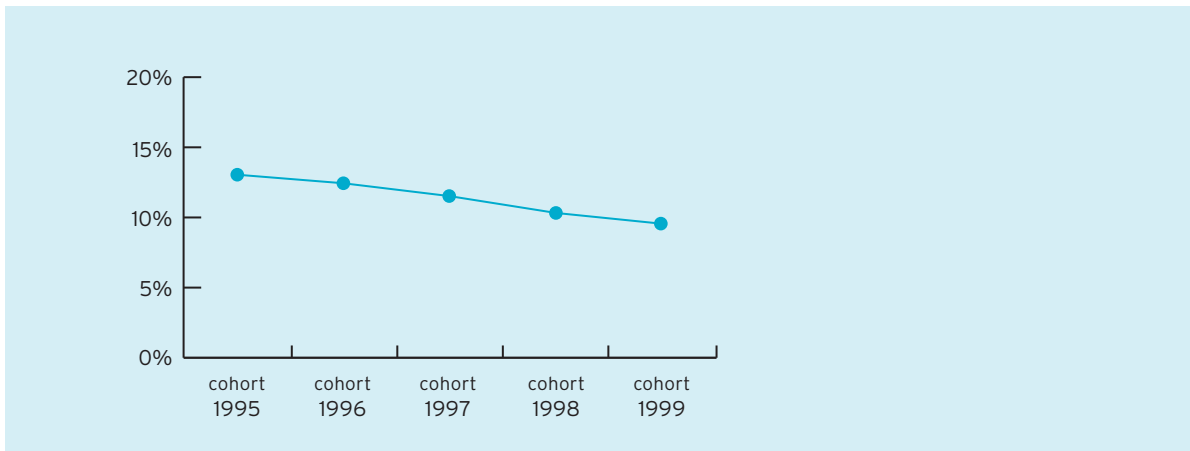
De uitval van studenten is het hoogst in het eerste jaar, daarna valt nog maar een klein deel van de studenten uit (figuur 5). Van de studenten die in 1999 met een opleiding in het hbo begonnen, was één jaar later 18,1% uitgevallen. Na acht jaar is het percentage toegenomen tot 26,4%. Dit betekent dat de uitval in het eerste jaar ruim tweederde van de totale uitval na acht jaar beslaat.

figuur 5: Ontwikkeling uitval studenten, cohort 1999

Van de groep studenten die na het eerste jaar verder gaat met studeren, kan opnieuw de uitval gemeten worden. Van de studenten die in 1999 begonnen zijn en in 2000 verder studeerden, is na acht jaar 10,5% uitgevallen (figuur 6). Dit aandeel was bij studenten die vijf jaar eerder begonnen nog 2,6% hoger (13,1%, cohort 1995).

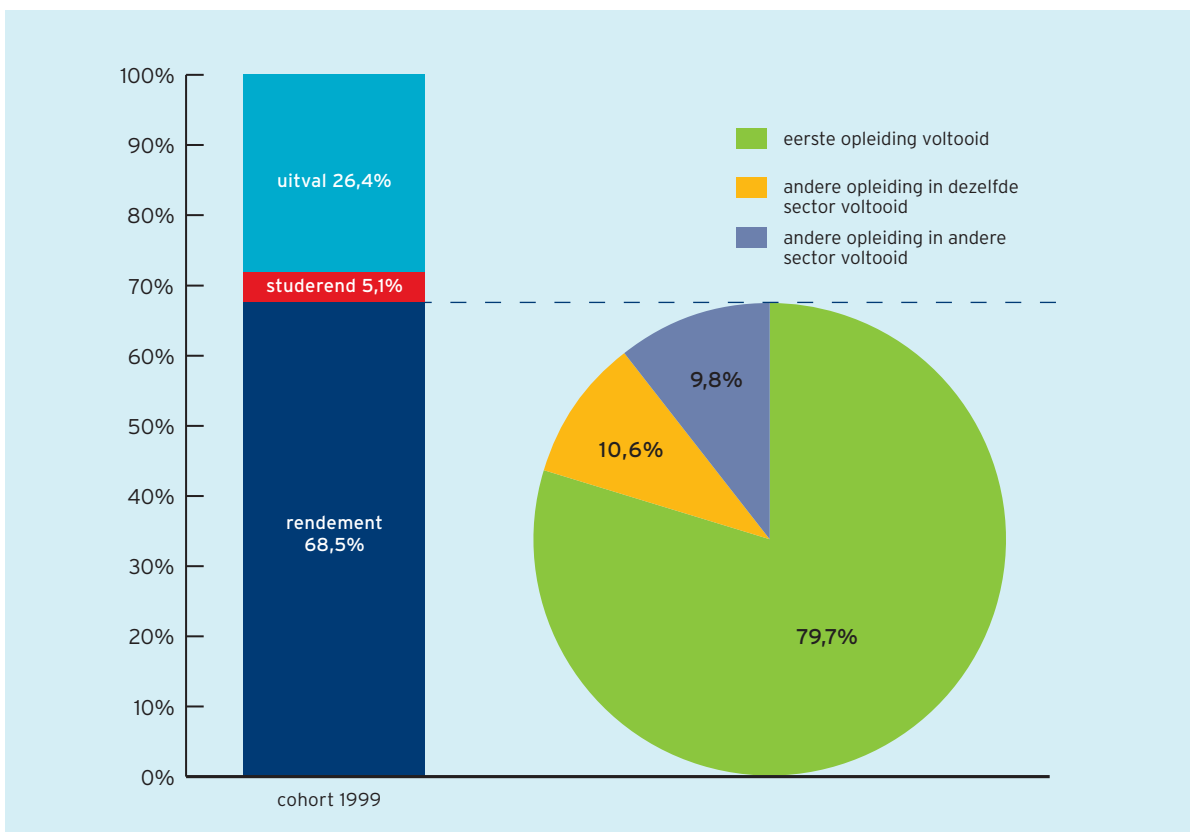
figuur 6: Uitval na 8 jaar (als percentage van ingeschrevenen in 2e jaar)

Voortgang na 8 jaar

De voortgang van studenten kan nader geanalyseerd worden (figuur 7). In de figuur wordt de situatie geschetst van de studenten die in 1999 voor het eerst ingeschreven stonden voor een hbo-opleiding. Acht jaar na de start van hun studie is 68,5% van de studenten geslaagd. Van deze groep heeft 79,7% de oorspronkelijke studie voltooid, 10,6% heeft gekozen voor een andere opleiding binnen dezelfde sector en 9,8% is zelfs overgestapt naar een opleiding in een andere sector. Een deel van de totale groep (5,1%) heeft de studie nog niet afgerond en staat nog steeds ingeschreven als student. Na acht jaar is 26,4% van de studenten die in 1999 begonnen met studeren uitgevallen.

figuur 7: Analyse voortgang na 8 jaar

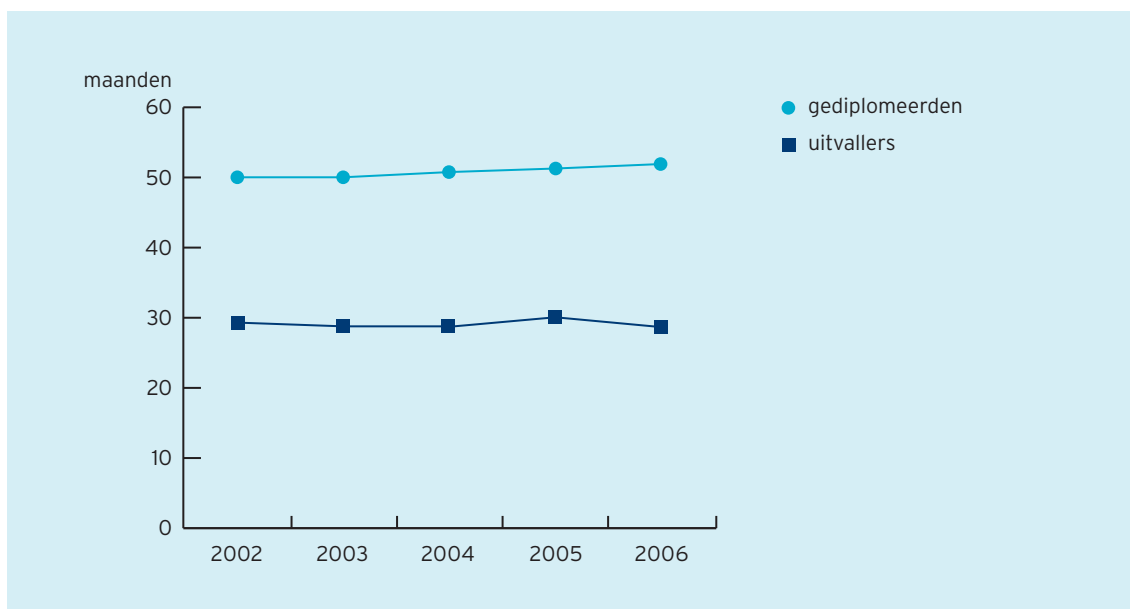

Studieduur gediplomeerden en uitvallers

De studieduur wordt gedefinieerd als het gemiddelde aantal maanden dat een student staat ingeschreven voordat hij zijn diploma behaalt of de studie staakt. De studieduur wordt berekend vanaf het moment dat de student voor het eerst is ingeschreven en loopt ook door als de student wisselt van opleiding of hogeschool.

De afgelopen jaren is de gemiddelde studieduur van gediplomeerde studenten langzaam gestegen van 49,7 maanden in 2002 naar 51,6 maanden in 2006 (figuur 8). De studenten die in 2006 hun studie staakten hebben gemiddeld 29,0 maanden gestudeerd. Het laatste jaar laat de curve van de studieduur van uitvallers een lichte daling zien. Dit is in overeenstemming met de hogere uitval in het eerste jaar.

figuur 8: Studieduur studenten

Masterstudenten

In 2007 staan 12.474 studenten ingeschreven voor een masteropleiding in het hbo. Dit is ruim 3% van alle hbo-studenten. Voor deze specifieke groep zijn de resultaten hier opgenomen. In 2007 ligt het rendement na vijf jaar van de hbo-masterstudenten op 62,6% (tabel 6). Van de studenten die in 2006 hun studie begonnen was een jaar later 19,2% uitgevallen. De gemiddelde studieduur van gediplomeerden is 25,4 maanden en van uitvallers 23,4 maanden.

tabel 6: Doelmatigheid masterstudenten in het hbo

	totaal
rendement na 5 jaar (cohort 2002)	62,6%
rendement na 8 jaar (cohort 1999)	71,2%
uitval na 1 jaar (cohort 2006)	19,2%
uitval na 3 jaar (cohort 2004)	32,1 %
studieduur gediplomeerden (2006)	25,4 mnd.
studieduur uitvallers (2006)	23,4 mnd.

Kengetallen per hogeschool

tabel 7: Kengetallen per hogeschool

hogeschool	rendement na 5 jr (cohort 2002)	rendement na 8 jr (cohort 1999)	uitval na 1 jr (cohort 2006)	uitval na 3 jr (cohort 2004)	gem. studieduur gediplomeerden (2006, in mnd)	gem. studieduur uitvallers (2006, in mnd)
amsterdamse hs. voor de kunsten	71,4%	69,0%	12,2%	16,6%	53,5	30,9
artez hs. voor de kunsten	57,1%	71,1%	15,9%	21,1%	55,3	26,9
avans hs.	61,8%	69,7%	17,0%	19,7%	49,9	25,7
chr. agrarische hs.	67,8%	79,8%	11,5%	18,2%	35,8	28,0
chr. hs. de driestar	79,7%	86,7%	12,6%	12,4%	47,2	29,8
chr. hs. ede	65,9%	76,0%	18,4%	21,4%	50,4	23,7
chr. hs. nederland	57,3%	69,4%	15,5%	19,9%	48,9	26,6
chr. hs. windesheim	57,1%	70,5%	19,7%	23,0%	53,1	29,9
codarts, hs. voor de kunsten	61,1%	67,6%	16,3%	25,1%	48,7	24,2
design academy eindhoven	48,5%	74,1%	9,7%	20,0%	61,9	30,2
fontys hs.	58,9%	70,9%	18%	21,7%	51,9	29,0
gereformeerde hs.	68,6%	74,2%	19,9%	23,7%	43,7	25,1
gerrit rietveld academie	66,9%	67,3%	17,1%	26,1%	50,8	28,4
haagse hs.	52,6%	65,1%	17,5%	23,0%	55,3	33,9
hanzehogeschool groningen	58,7%	70,9%	15,0%	19,4%	52,4	26,8
has den bosch	73,9%	74,3%	15,3%	16,0%	43,2	24,0
hotelschool den haag	59,0%	80,1%	8,8%	13,5%	57,6	37,0
hs. de kempel	68,2%	77,4%	17,3%	24,7%	48,2	24,8
hs. diedenoort	66,9%	76,5%	-	-	-	-
hs. domstad	57,7%	82,2%	23,4%	30,2%	52,6	36,2
hs. drenthe	56,4%	71,6%	19,9%	25,9%	52,5	24,8
hs. edith stein	59,3%	75,9%	17,4%	24,1%	48,1	25,7
hs. helicon	53,9%	62,2%	21,0%	23,1%	45,3	30,3
hs. inholland	57,1%	66,9%	19,0%	21,9%	51,8	31,9
hs. ipabo	70,7%	73,7%	20,8%	22,0%	45,5	25,7
hs. leiden	61,5%	71,5%	16,4%	20,9%	49,3	24,5
hs. rotterdam	55,0%	66,0%	15,7%	20,5%	52,9	28,0
hs. utrecht	52,8%	65,2%	17,9%	20,5%	53,5	28,6
hs. van amsterdam	52,1%	59,2%	18,4%	22,7%	53,2	28,9
hs. van arnhem en nijmegen	59,0%	69,3%	19,0%	20,7%	50,7	24,4
hs. van bk, muziek en dans	64,7%	70,4%	9,9%	23,7%	53,5	32,0
hs. voor de kunsten utrecht	61,1%	73,9%	13,6%	17,0%	55,3	29,4
hs. zeeland	66,5%	75,9%	18,2%	21,7%	45,3	24,3
hs. zuyd	62,6%	72,3%	14,1%	20,1%	48,1	26,2
isellinge hs.	72,4%	81,5%	24,1%	25,6%	45,8	23,8
kath. pabo zwolle	70,1%	72,0%	14,5%	16,3%	46,9	28,9
nhtv internationale hs. breda	66,7%	71,2%	14,6%	18,1%	51,8	23,8
noordelijke hs. leeuwarden	56,9%	72,2%	17,6%	21,5%	52,1	31,8
p.c. hs. 'marnix academie'	70,8%	79,3%	18,5%	13,8%	48,5	26,6
saxion hs.	57,3%	70,2%	16,4%	20,6%	52,0	30,2
stoas hs.	50,0%	63,1 %	27,3%	29,9%	50,0	28,5
van hall larenstein	59,2%	67,9%	18,1 %	25,1 %	48,7	29,8
totaal	58,1 %	68,5%	17,3%	21,1 %	51,6	28,6

Bron en definities

Nieuwe benadering

De berekening van de kengetallen is gebaseerd op nieuwe definities. Daarom kunnen trendcijfers enigszins verschillen van de cijfers die de HBO-raad in eerdere jaren gepubliceerd heeft. De historie is echter geheel opnieuw berekend, waardoor geen trendbreuk in de cijfers optreedt. Voorheen lag de nadruk op de resultaten per opleiding bij een hogeschool. Wisselingen van studenten werden daarbij buiten beschouwing gelaten. Nu worden de resultaten vanuit de student benaderd en wordt berekend welk deel van de hbo-instroom een ho-diploma behaalt, verder studeert of uitvalt.

Bron

De bron van de gepresenteerde kengetallen is het CRIHO (centraal register inschrijvingen hoger onderwijs). De jaarlijkse peildatum voor de telling van de studenten is 1 oktober. De gegevens worden gepresenteerd op het jaartal dat betrekking heeft op het jaar waar het eerste deel van een collegejaar in valt. Het jaartal 2007 staat dus voor het studiejaar 2007/2008.

Sectoren

Alle hbo-opleidingen zijn onder te brengen in één van de zeven sectoren:

hao	hoger agrarisch onderwijs
heo	hoger economisch onderwijs
hgzo	hoger gezondheidszorg onderwijs
hpo	hoger pedagogisch onderwijs
hsao	hoger sociaal-agogisch onderwijs
htno	hoger technisch onderwijs
kuo	kunstonderwijs

Rendement

Het rendement is gedefinieerd als het aandeel van de studenten dat binnen een bepaald aantal jaren na instroom in het hbo een einddiploma heeft behaald. Het is hierbij niet van belang of de studenten tussentijds overstappen naar een andere opleiding of naar een andere instelling. Voor een student die in de bachelor instroomt telt in dit verband elk einddiploma in het hoger onderwijs. Voor een student die in de master instroomt telt elk einddiploma van een masteropleiding in het hoger onderwijs. Zowel het rendement na vijf jaar als na acht jaar wordt per instroomcohort gepresenteerd (alle studenten die in het vermelde jaar instromen).

Uitval

Onder uitval wordt verstaan de studenten die in een bepaald jaar na instroom in het hbo niet meer ingeschreven staan voor een opleiding in het hoger onderwijs. Studenten die overstappen op een andere opleiding binnen het hbo of naar het wetenschappelijk onderwijs worden niet als uitval gerekend. Studenten die tijdelijk stoppen met de studie tellen wel als uitval. Voor een student die in de bachelor instroomt telt in dit verband elke inschrijving in het hoger onderwijs. Voor een student die in de master instroomt telt elke inschrijving bij een master opleiding in het hoger onderwijs. Zowel de uitval na één jaar als na drie jaar wordt per instroomcohort gepresenteerd.

Studieduur

De studieduur wordt gedefinieerd als het gemiddelde aantal maanden dat een student staat ingeschreven voordat hij zijn diploma behaalt of de studie staakt. De studieduur wordt berekend vanaf het moment dat de student voor het eerst is ingeschreven en loopt ook door als de student wisselt van opleiding of hogeschool. Zowel de studieduur van de gediplomeerden als de uitvallers wordt per uitstroomjaar gepresenteerd (het jaar waarin het diploma werd behaald of het laatste jaar waarin de student stond ingeschreven).

Meer informatie over definities kunt u nalezen in het document *Bron en definities*, te vinden op onze website www.hbo-raad.nl, via 'Feiten en Cijfers'.

Meer gedetailleerde informatie kunt u vinden op de website www.hbo-raad.nl, via 'Feiten en Cijfers'. Deze webpagina biedt ook meer achtergrondinformatie over de herkomst van de gegevens en over het interpreteren van de cijfers.

Uitgave HBO-raad, vereniging van hogescholen
Informatie & Communicatie
Prinsessegracht 21
Postbus 123
2501 CC Den Haag
T 070 312 26 19
F 070 312 21 00
E post@hbo-raad.nl

HBO raad
vereniging van hogescholen